

Stichting Het Dorp Velsen Nieuwsbrief

Adverteerders gezocht

De Nieuwsbrief nieuwe stijl is goed ontvangen in het dorp. Wij willen er graag mee doorgaan. Om de kosten binnen de perken te houden wordt ondernemers uit het dorp e.o. de mogelijkheid geboden een advertentie in de Nieuwsbrief te plaatsen. Neem voor nadere informatie contact op met Rob Stam, Torenstraat 15, telefoon 521711.

Wie is wie?

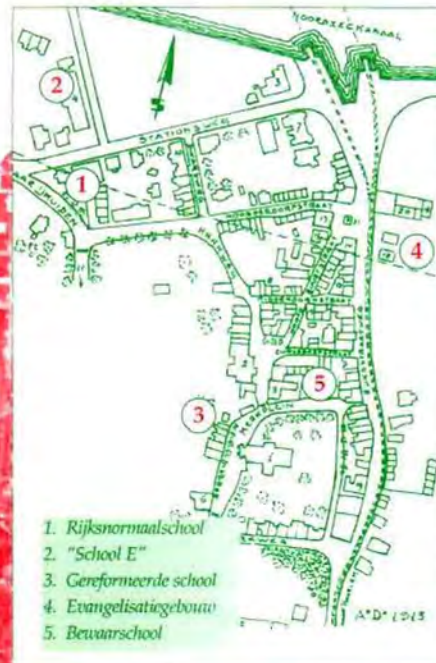
Het bestuur van de Stichting Het Dorp Velsen bestaat uit bewoners van het dorp en enkele deskundigen/geïnteresseerden, die elders wonen. Het bestuur bestaat thans uit de volgende mensen: Adri Arends, Jan Willem Bruntink, Arthur Maandag, Joke Nieuwland, Rob Stam, Marga Wille-Wensink (secretaris) en Jan Zeeuw (penningmeester).

*Uitgave van de Stichting Het Dorp Velsen
redactie: Arthur Maandag en Rob Stam, Torenstraat 15, Velsen-zuid
vormgeving: MP Driehuis; druk: Van Rixel b.v. IJmuiden*

Zaterdag 13 september is landelijke Monumentendag. Het thema van dit jaar is scholen. In deze nieuwsbrief aandacht voor de (verdwenen) scholen uit het dorp. Natuurlijk ook nadere informatie over de activiteiten op deze Monumentendag en andere wetenswaardigheden.

Winnende foto

De "Beatrixfoto" van de familie Cornelisse werd door de jury van de fotowedstrijd op Koninginnedag uitgeroepen tot de winnende kiek. Hierbij de foto van de prijswinnaars.

Scholen in het dorp

Het is nu bijna niet meer voor te stellen dat het in Velsen in het verleden een drukte van belang was. Er waren winkels, café's, werkplaatsen en boerderijen. Het dorp lag op de drukke route Haarlem-Alkmaar en telde volop mee. Kinderen uit het dorp en wijde omtrek gingen hier ook naar school. Voor zover valt na te gaan, waren er in het dorp vijf scholen. Twee schoolgebouwtjes staan er nog, maar hebben inmiddels een andere bestemming.

De vroegste gegevens over het bestaan van een school in het dorp dateren van het eind van de 16e eeuw. Amalia, de weduwe van Hendrik van Brederode (bij zijn leven Heer van Velsen), gaf toen de protestanten in Velsen toestemming om de door de Spanjaarden vernielde kerk te herstellen. Daarbij was ook sprake van een school. Aangenomen wordt dat het hier om de parochieschool gaat waar, voor de 80-jarige oorlog, rooms-katholieke geestelijken het onderwijs verzorgden.

Na de reformatie kwam ook in Velsen een school op gereformeerde grondslag. Natuurlijk dicht bij de kerk, om precies te zijn tegenover de kerktoren. Daar waar nu de woning van de familie Douma staat (Kerkplein 3) gingen kinderen in de 18e eeuw naar school. In 1829 werd de school tot woning verbouwd (3), zie kaartje.

School E

(Advertentie)

Restaurant

HET ROODE HERT

16 eeuwse Herberg in Oud-Velsen
Zuiderdorpstraat 15
(0255) 515797

In deze romantische ambiance kunt u genieten van de met zorg en fantasie bereide gerechten die uw maaltijd tot een culinaire belevenis maken.

Elke Geerdink, Ivo Kerver, Arjaen Brouwer

Openingstijden
keuken:
12.00 - 14.30 en
17.30 - 21.30 uur.
Maandag gesloten

Ontslagen dorpsschoolmeesters

Dat het met schoolmeesters in Velsen niet altijd goed afloopt, geeft de tragische geschiedenis van Dirk de Zoete wel aan. In 1720 was hij benoemd tot schoolmeester, koster en voorlezer in de Engelmunduskerk. Hij was de opvolger van de legendarische meester Jan de Groot die zich, als onderwijzer, vooral op de rekenkunde had toegelegd.

In de zomer van 1730 raakte De Zoete betrokken bij een ontucht-affaire tussen de Velsense predikant Emanuel Valk en een knecht van Gerrit Corver, de toenmalige heer van Velsen en Santpoort. Zijn geloofwaardigheid als schoolmeester en koster liep door deze affaire een behoorlijke deuk op; de magistraat en de kerkeraad van Velsen ontsloegen hem in juli 1731 uit zijn ambt.

Ook aan de onderwijsloopbaan van hoofdonderwijzer J.H.Geraerts jr. kwam vroegtijdig een eind. Als hoofd van de "school E" aan de Stations-weg maakte hij zich niet geliefd met zijn spotzucht en maatschappijkritiek aan het eind van de 19e eeuw. Hij moest ontslag uit zijn ambt vragen en werd vervolgens wegens zijn labiele geestelijke toestand in Meerenberg in Santpoort opgenomen.

De sterke groei van de bevolking van Velsen in het midden van de vorige eeuw leidde ook tot de behoefte aan grotere scholen. In 1877 werd op het terrein van de voormalige buitenplaats Meershoef (aan de noordzijde van de oude Stationsweg) een nieuwe lagere school gebouwd, "School E" (2), zie kaartje. Deze school telde aan het eind van de vorige eeuw ruim 300 leerlingen, en was vooral beroemd vanwege de hoeveelheid lastige leerlingen. Ruim een kwart eeuw later liep het leerlingaantal snel terug en werd de school gesloten. Een deel van het gebouw heeft nog dienst gedaan als schippersbeurs. Dit restant werd bij de kanaalverbreding van 1969 gesloopt.

In de lagere school werd in 1879 een Rijksnormaalschool gevestigd, voor de opleiding van onderwijzers (1), zie kaartje. De belangstelling voor deze opleiding was blijkbaar zo groot dat er in 1881 een eigen gebouw gerealiseerd werd, ook aan de Stationsweg. Ook deze school was geen lang leven beschoren; in 1923 sloot deze instelling en werd het gebouw nog gebruikt door de gemeente en de Woningstichting, totdat ook hier de sloper toesloeg.

Zondagsschool

Geheel in de traditie van het kerkdorp werd het stichtelijk woord voor de jeugd niet vergeten. In 1868 stichtten de families Van Tuyll van Serooskerken, Boreel van Hogelanden en Delcourt van Krimpen het Evangelisatiegebouw (4), zie kaartje. Tegenover het Wilhelminaplein, tussen de zadelmakerij en smederij

Kleine klas

annex fietsenhandel aan de Meervlietstraat konden de kinderen uit het dorp hier naar de zondagsschool. Het gebouwtje werd ook gebruikt voor allerlei dorpsactiviteiten en bijeenkomsten. Het gebouw werd in 1939 gesloopt voor de aanleg van de nieuwe ponthaven.

Bewaarschool

Het tweede schoolgebouw dat is blijven staan is dat van de Bewaarschool - Kerkplein 5 - (5), zie kaartje. In het gebouwtje waar nu jeugdsociëteit De Ark is gehuisvest en fysiotherapeut Onno van den Heuvel zijn dankbare werk doet, is in 1860 de Velsener Bewaarschool gesticht door jonkheer Willem Boreel van Hogelanden en William Henry Charles Bohlen. In 1866 werd de naam veranderd in Sophia-Bewaarschool (vernoemd naar Sophia Bohlen) en vervolgens in 1926 in Maria Boreelschool. Later verhuisde de school naar Driehuis.

Juffen

Op een foto die door mevr. Giffen-v.d. Heuvel (op de school werkzaam tussen 1937 en 1940) ter beschikking is gesteld, staat voor het schooltje een aantal leerlingen uit de Grote Klas, van juni 1939. Te zien zijn o.a. de dochter van slager van Brummelen, een jongetje Volmer en een meisje Boorsma die ook in het dorp woonden. In de Kleine

Grote klas

klas zaten toen o.a. de dochters van dominee Bronsgeest, Kees Bijl en Bennie Spek. Een andere juf van dit schooltje schrijft: "Ik ben de

beroemde juffrouw die ineens verdwenen was naar Engeland tot grote schrik". Juf T.Huijsmans (nu woonachtig in Den Haag) kijkt in een brief terug op haar tijd als onderwijskracht op de Bewaarschool in Oud Velsen. "Ik ben daar ongeveer van 1935 tot 1940 werkzaam geweest met mevr. Giffen. Voor het uitbreken van de oorlog had ik de leiding. Mijn tijd aan het schooltje ben ik nog lang niet vergeten, het was een heerlijke tijd. Het oude schooltje, de zandbak achter de kerk, Velsers-beek dichtbij waar we als het maar kon heen gingen. In die tijd waren er vele attracties voor de kinderen, onder andere de beesten en de eendjes voeren." "Het oude raadhuis zo dichtbij, het roept nu het verleden terug. Ik denk ook aan de genoeglijke Sinterklaasfeesten en het Kerstfeest. We speelden poppenkast voor het feest om geld bij elkaar te krijgen en gingen met lijsten langs de deur."

Fietstocht

Op Monumentendag is er een door de gemeente georganiseerde fietstocht langs monumentale scholen in Velsen, waarbij ook de schooltjes in het dorp worden aangedaan. Nadere informatie volgt in de

